

KONEC JE NOV ZAČETEK

OB MENJAVI UMETNIŠKEGA VODSTVA AKADEMSKE FOLKLORNE SKUPINE FRANCE MAROLT

TJAŠA FERENC

Moj prvi spomin na AFS France Marolt sega v obdobje mojega otroštva. Kot triletno deklico me je mati maroltovka pripeljala s seboj na vajo. Bežno se spominjam obrazov, plesov, zelo dobro pa porisanih kavbojk Magnifica, ki je takrat igral pri skupini, Mirka Ramovša in cigaretne dima, zakajenega hodnika pred prostori društva. Vse se je zdelo tako skrivnostno.

Vmes sem stik s folklorno skupino France Marolt ohranjala predvsem z ogledom vsakoletnih koncertov v Cankarjevem domu – tako veličastno in še bolj skrivnostno. Čeprav sem staršema maroltovcema zagotavljala, da sama nikdar ne bom plesala pri skupini, se je zgodilo prav to. Skrivnosti njene veličine so se tako odstirale z vsakim preplesanim letom.

Maroltovce povezuje predvsem dobra volja in strast do plesnega in glasbenega izročila. Slednjega si ne gre predstavljati brez umetniškega vodje, ki skrbi za ohranjanje in razvijanje umetniške podobe društva in ki zagotovo pusti skupini največji pečat. Umetniško paličico je do sedaj virtuožno vihtel Mirko Ramovš, v plesni sezoni 2010/2011 pa je to mesto prevzel mladi etnolog in kulturni antropolog Tomaž Simetinger, ki bo naslednje generacije maroltovcev popeljal na nov plesni pohod. Skupaj se bomo tako ozrli v preteklost skupine, predstavili njeno delovanje, njuni viziji in poglede na umetniško vodenje skupine, se srečali s kritikami, ki jih je skupina deležna, na koncu pa spregovorili še o pričakovanjih in željah, ki jih gojita za skupino.



Pogled v preteklost

Strokovno in umetniško vodstvo AFS France Marolt je leta 1965 prevzel Mirko Ramovš, za katerega je bilo glavno poslanstvo in prednostna naloga skupine predstavljanje slovenskega plesnega izročila v čim popolnejši obliki in v estetizirani podobi, ki pa je še vedno blizu izvirnemu plesu. Mirko Ramovš pravi: *»Ko so se v nekdanji Jugoslaviji skupine veliko bolj posvečale plesom drugih narodov skupne države, sem vztrajal, da je smisel slovenske skupine predstavljanje slovenskega izročila. Zato je bila ob osamosvojitvi AFS France Marolt edina skupina na Slovenskem, ki je bila sposobna predstaviti celovečerni program z dvanajstimi odrskimi postavitevami slovenskih ljudskih plesov. To je bil zelo dolg program, celo predolg, saj danes mislim, da je 90 minut strnjene programa dovolj, da ga občinstvo z veseljem spremlja in doživlja.«*

V preteklosti se je skupina spoprijemala z mnogo težavami, npr. nenaklonjenostjo družbenega okolja folklorni dejavnosti, tudi s pomanjkanjem kadra, pridobivanjem sredstev za skupino, z ukinitvijo prostorov, finančnimi težavami, iskanjem korepetitorjev, s čimer se skupina ukvarja še danes. Za umetniškega vodjo pa je bil najtežji problem amaterizem, *»ker nobene stvari ni mogoče izpeljati v obliki, kot si jo zamišljaš,«* pravi Ramovš.

Ker je AFS France Marolt kot vsaka folklorna skupina skupnost, ki mora vse narediti sama, od likanja kostumov do priprave turnee, se njeni člani naučijo mnogo koristnih stvari za življenje, kot so organiziranost, solidarnost, odgovornost in disciplina. Predvsem pa plesa, petja, igranja, občutka za telesno izražanje in lepoto gibanja, nastopanja, vedênja v kostumih, na odru in v zaodrju, a tudi sproščenosti, veselja in zabave.

Tudi člani umetniškega vodstva se ob delu s člani učijo. Nekdanji umetniški vodja Mirko Ramovš pravi, da mu je ustvarjanje s skupino dalo *»moč, da ne smeš nikoli obupati, in zavest, da brez vztrajnosti ni mogoče ničesar narediti.«* V 45 letih umetniškega vodstva je s skupino ustvaril številne nepozabne letne koncerte in projekte, vendar mu najbolj ostaja v spominu koncert *Razkrita govornica plesa*, ki je pokazal lepoto čistega plesa, ob pripravi koncerta pa je Mirko čutil veliko vdanost celotne skupine, da bi projekt čim bolj uspel, kar mu veliko pomeni. Kot umetniški vodja je pri delovanju s skupino France Marolt najbolj ponosen na to, da mu je uspelo dokazati, kako je lahko tudi slovenski ljudski ples odrsko zanimiv, čeprav ne vsebuje atraktivnih prvin, s katerimi druge skupine privabljajo občinstvo. Tomaž Simetinger meni, da je Mirko pionir v umetnosti folklornega plesa, da je nekakšen arbiter nad posameznimi rešitvami in da je s skupino France Marolt naredil izjemne premike: *»V svojem času je bil Ramovš revolucionarni vodja, ker skupina npr. do njegovega umetniškega prevzema ni plesala štajerisev, ker so veljali za nekaj nemškega. Mirku lahko pripišemo idejo, da je tudi ljudski ples vreden umetniške interpretacije. Skratka, gre za vrsto dejavnikov, ki z Mirkom niso vplivali samo na delovanje folklorne skupine France Marolt, ampak tudi na razvoj celotne folklorne dejavnosti.«*



Predaja umetniškega vodenja

Mirko Ramovš je pri svojih zavidljivih 75 letih še vedno poln življenjske energije, optimizma, neprecenljivih plesnih izkušenj, ki jih vedno rad deli z mlajšimi, in je pogosto zgled plesalcem in plesalkam. Še vedno je poskočen in včasih ga še nekateri mladci v skokih in počepih, klecih na kolena skorajda ne morejo dohajati. Kljub temu je pred lansko plesno sezono začutil, da je prav predati vodenje mlajšim. Tomaž Simetinger takole opisuje predajo umetniškega vodenja: *»Predsednica je sklicala sestanek umetniškega odbora, na katerem je povedala, da se bo Mirko upokojil. Ko me je umetniški odbor izbral za naslednika, se v tistem trenutku sploh nisem zavedel, da gre zares. Šele čez nekaj dni je prišlo za mano, kakšno veliko stvar sem si pustil naložiti. Zelo je bilo stresno.«* Tomaž je s prevzemom mesta umetniškega vodje skočil v vodo, sočasno pa se je pripravljal še na izid knjige, katere prvi del bo govoril o kulturi plesa na Koroškem od konca 18. stoletja do srede 20. stoletja, drugi del pa bo posvečen oblačilni dediščini Mežiške doline, ki ga pripravlja Marija Makarovič. *»Vse skupaj se je začelo hkrati odvijati – raziskovanje za knjigo in aplikativna dejavnost, ki je izhajala iz tega,«* se spominja Tomaž, ki se je na umetniško vodenje podal kot na neko področje, kjer ga čaka veliko učenja in spoznavanja dinamike skupine.

Predaja umetniškega vodstva se je odvijala postopno. Mirko je še vedno redno prihajal na vaje, podpiral svojega naslednika in klepetal z vsemi maroltovci, zato smo veseli, da nam še ni pomahal v slovo. Tomaž navdušeno pravi: *»Mirko je bil sicer ves čas navzoč na vajah, ampak ni nikoli oporekal mojemu delu. Sam mi je rekel, da je to zdaj moja pot, moje videnje in da ne smem*

gledati na to, kaj se je v preteklosti delalo s skupino, poudaril je, da bom sam ugotovil, če bo treba kaj spremeniti. Izredno sem hvaležen za njegovo podporo.«



Sprememba za skupino

Tomaž je torej že izkusil prvo leto sladkosti in grenkobe umetniškega vodenja. Poleg tega da je zamenjal avtoriteto na področju folklorne dejavnosti, se je morala tudi skupina privaditi na nov način delovanja, novega vodjo. Tomaž se je tudi sam težko spopadal s prelevitvijo v umetniškega vodjo, saj pravi da *»ljudje, ki si jim umetniški vodja, ne smejo videti dvomov, vprašanj, ki se pri tebi pojavljajo. To je najbolj naporna zadeva – ti dvomi, ki se pojavljajo, ko delam nove stvari, sočasno pa tudi dvomi pri plesalcih, ki so se tudi verjetno sami pri sebi spraševali, ali je to v redu, še posebej letos, ko je bilo prvo leto.«* Eden največjih Tomaževih strahov je bilo prav njegovo sprejetje med plesalci, saj se zaveda, da je prva in najpomembnejša stvar zaupanje plesalcev v umetniškega vodjo, da verjamejo v njegovo sposobnost glede razvijanja plesa, znanja o plesu in nenazadnje tudi v pedagoške sposobnosti: *»Sam sem namreč začel kot plesalec pri folklorni skupini France Marolt in najteže je preiti iz plesalca v umetniškega vodjo, ki mora biti neke vrste avtoriteta. Plesalci te poznajo, vedo, da nekaterih stvari kot plesalec nisi obvladal ... Potem se pa kar naenkrat postaviš na neko vodilno mesto. Vendar sem jim razložil, da gre za dve povsem različni poziciji.«*

Leto 2010 za skupino AFS France Marolt ni bilo prelomno samo zaradi predaje umetniškega vodstva. Za razliko od preteklosti, ko so bile garderoberke zgolj ljubiteljice, ima skupina prvič tudi vodjo garderobe, ki je v tej smeri izobrazena. Katarina Šrmpf, vodja garderobe, je etnologinja, ki se ukvarja tudi z oblačilno kulturo. *»Ko so se poleti začele priprave za 63. letni koncert, je imela Katarina že sama določene ideje, ker pozna stvari in ji je bilo takoj jasno, o čem govoriva. Predstavil sem ji idejo, kaj bi rad, ona je takoj šla iskat gradivo, predlagala je stvari. Veliko lažje se je pogovarjati, če imaš nekoga, kot je Katarina, ki se ukvarja z oblačilno podobo, poleg tega je izjemno samostojna, hkrati pa razume, kaj bi rad,«* pove Tomaž. Poleg Katarine je bil tu še Peter Vendramin, ki je spisal glasbene priredbe za zadnji letni koncert, ki so bile lepo sprejete. Tudi Tomaž ga pohvali: *»Jaz sem mu razložil, katere plesne bomo plesali, kaj bi rad glede dinamike, gradacije itd. in on je dobro povzel moje ideje, ker ima izreden občutek za glasbo, saj nenazadnje dela s to glasbo na Glasbenonarodopisnem inštitutu.«*



Skupno delovanje

Maroltovski kader je nekoliko drugačen, saj morajo plesalci in plesalke, preden gredo nastopat, opraviti vsaj dve avdiciji, da pridejo do srednje skupine, in potem še eno, da pridejo v staro skupino. S tem se pokaže, da imajo primerno znanje o slogu, interpretaciji in načinu dojemanja plesa, ki je v t. i. maroltovski šoli nekoliko specifičen. Pri AFS France Marolt umetniškemu vodji pri delu pomagajo korepetitorji t. i. brucovske, srednje in starejše skupine ter korepetitorica za petje. Korepetitorji so pomembni za delovanje skupine, ker vodijo vaje, so nekakšna vez med plesalci in umetniškim vodjo, usmerjajo plesalce in plesalke, jih učijo odnosa do občinstva, vedenja na odru, ukvarjajo se z delovanjem telesa, učijo način gibanja. *»Korepetitorji pri skupini France Marolt so ljudje, ki imajo znanje, kako plesalce učiti postavit-*

ve in kako plesne odrsko interpretirati,« pohvali Tomaž. Hvaležen jim je tudi za nasvete, kaj in kako pojasniti plesalcem, ko sam neposredno dela s skupino. *»S tako ekipo, kot jo imam pri skupini France Marolt, vse zadeve lažje delujejo,«* je prepričan Tomaž. Ves umetniški odbor tako pod taktirko vodje sodeluje, določa program nastopov in vaj, načrtuje delo skupine, predvsem pa se drži načela, da več glav več ve.

AFS France Marolt ima poleg umetniškega še izvršni, nadzorni in disciplinski odbor, gre torej za pomembno strukturo društva, v katerem je veliko ljudi. Takšna organiziranost je nujna, saj se na društvo obračajo ljudje z najrazličnejšimi prošnjami, od izposoje garderobe do nastopov, delavnic in drugih sodelovanj, za kar je vedno potreben premislek, kako bo skupina ukrepala.



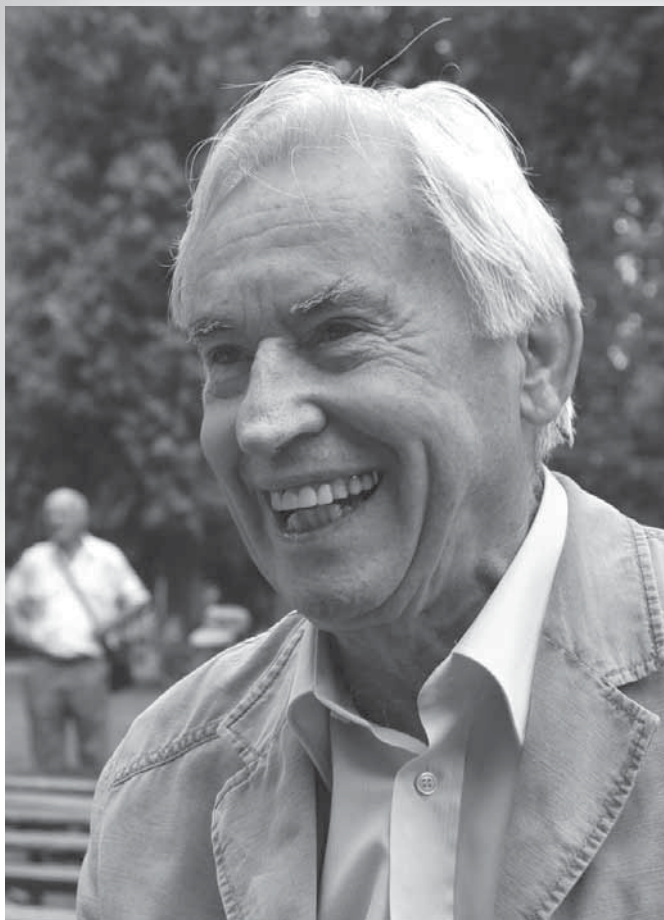
Vizija umetniškega vodenja

»Moja vizija je bila pripraviti program, ki bi zajel ples vsega slovenskega narodnostnega ozemlja in da se plesi v posameznih odrskih postavitvah ne bi ponavljali. To sem počel ves čas in pri tem upošteval nova dognanja s terena in izsledke študija virov in literature,« pove Mirko o ustvarjanju za skupino. Tomažu pa se zdi izjemnega pomena prikazovati stvari, ki morda še niso bile videne in poskusiti nove poti do tega poustvarjanja, reinterpretacije virov, iskati nove odrske rešitve. Poleg tega pa pokukati tudi v druga obdobja, v 15. in 16. stoletje in v čas med obema vojnama. *»Tu je tisto področje, kjer bo potrebna še veliko temeljitega raziskovanja,«* meni Tomaž.

Oba se strinjata, da je pri svoji umetniški viziji nujno upoštevati tudi plesne in pevske sposobnosti skupine, torej gre za dve stvari, ki se ne smeta izključevati. *»Vedno se je treba prilagajati plesalcem, nikoli za vsako ceno na oder postavljati neke ideje, ki je*



Mirko Ramovš. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)



Mirko Ramovš. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)

lahko sijajna, pa je sami plesalci morda niso sposobni odplesati ali izvesti,« meni Mirko.

Mirko in Tomaž imata še eno skupno točko. Nekoč sta oba priznala, da se prehitro razburita. *»Ista sta,*« pravijo ob teh trenutkih plesalci. Tomaž razloži: *»Včasih imam v glavi neko idejo, ki jo hočem prebitro preslikati ali pa se mi zdi samoumevna, da bi jo morali plesalci takoj videti, jaz pa ne razumem njihove daljše poti, ki jo morajo narediti, in potem se začnem razburjati. Včasih ne znam prav dobro razložiti. Glede pedagogike se moram kar malo posuti s pepelom, ampak tu odigrajo krasno vlogo korepetitorji, tudi zato, da me umirijo.*« Oba pa sta v pedagoškem procesu najbolj navdušena nad željo plesalcev, da bi izboljšali stvari, da nekaj lepega nastane na odru. *»Vedno me je navduševala pripravljenost, da izpeljemo zastavljene cilje,*« pove Mirko.

Zagotovo vsak umetniški vodja dojema ples po svoje in je nekako subjektiven v dojemanju gibanja in doživljanju plesa. Tomaž je podedoval Mirkovo dojetje plesa, vendar ob tem reinterpretira po svoje, ponovno in na svoj način doživlja Mirkove interpretacije in dodaja svoje stvari podlagi, ki že obstaja in jo je ustvaril Mirko. *»S Tomažem ples dojemava enako, podobne poglede imava glede rekonstruiranja, poustvarjanja in predstavljanja,*« razmišlja Mirko. Za Tomaža je pomembno nekakšno abstraktno vzorčenje gibanja, ples vidi kot organizem na odru: *»Berem raziskave, zapise, potem pa se mi v glavi pojavljajo določene strukture, vzorci, kaj se da z določenim gibanjem narediti. Nekaj se mi zdi logično, nekaj pa si predstavljam, da preprosto ne funkcionira, npr. prehodi ali kako se plesalci odzivajo na določene stvari.*« Ob tem Tomaž opozarja tudi na nujnost tehnično dobro izpeljanih plesov in programe,

podkrepljene z gradivom: *»Izbajati je treba iz gradiva in s tebnim premislekom reinterpretirati, redefinirati.*«

Nastop AFS France Marolt je po oceni obeh uspešen takrat, ko nastopajoči osvojijo občinstvo. *»Kadar plesalci in plesalke svoje doživljanje plesa prenesejo tudi na občinstvo,*« meni Mirko.

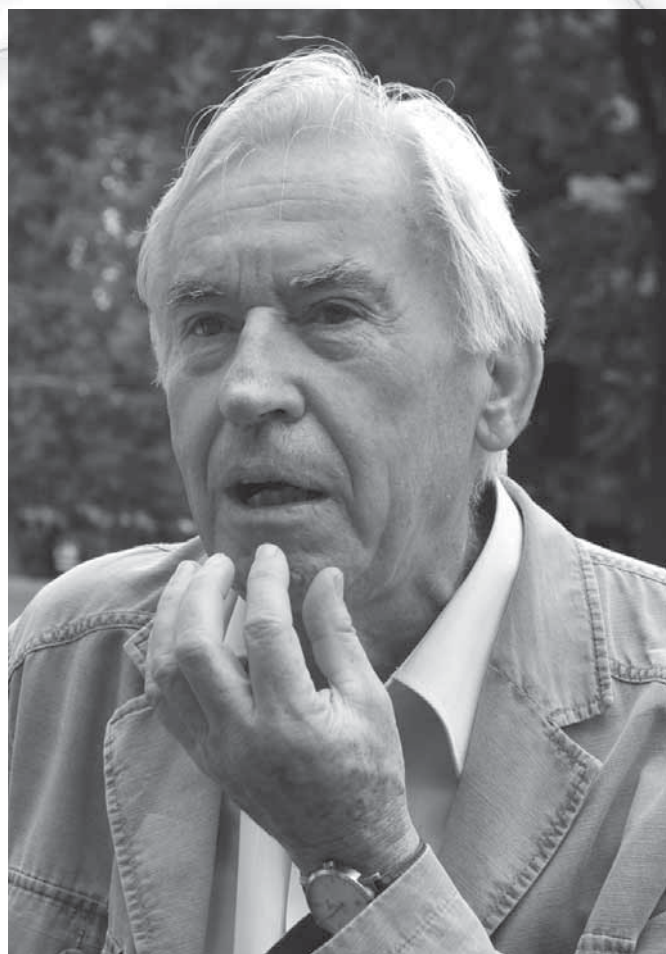


Prvi letni koncert novega umetniškega vodje

Tomaževe priprave na prvenec so vključevale prebiranje rokopisnih zbirk in prepisovanje gradiva v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani in Dunajski knjižnici, zvečer pa si je vzel čas za meditacijo na temo prebranega in tek. Kot pravi sam, med tekom v naravi prepoznava različne vzorce, ki bi jih rad prenesel na oder, in tako so nastale postavitve za 63. letni koncert *Skakati, rajati, plesati.*

Tomaža je ob delu s skupino in ob postavljanju odrskih postavitev navdušila pozitivna naravnost plesalcev, njihova želja in vprašanja, kaj še lahko naredijo, da stvari izboljšajo. *»Tu smo našli skupno točko. Plesalci so se pustili peljati, pokazali so mi, da mi nekako zaupajo. Zelo veliko mi pomeni, če plesalci rečejo, da radi plešejo nekaj, kar sem postavil,*« pravi Tomaž.

Mirko za svojega naslednika pravi, da je njegova prednost mladost, ker nima zadržkov, kot jih ima sam zaradi izkušenj in znanja: *»Zaradi tega je predstavil nove koroške plese iz Mežiške doline, zanimivo rekonstrukcijo plesov iz Valvasorjevega časa in plesa po ziliškem števanju, se pri metliškem obredju vrnil k Navratilu in poskušal najti vzporednice med renesančnim gosposkim plesom*



Mirko Ramovš. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)

in ljudskim plesom.« Tomaž zadnji letni koncert ocenjuje kot uspešen glede na splošno odzivanje publike in tudi strokovne javnosti na precej drugačen koncept, ki naj bi mnoge presenetil. Še posebno pa je bil presenečen nad veseljem Mirka, ki je po koncertu pokazal čustveno noto: »*Pritekel je v zaodrje, mi najprej dal roko, nato pa me objel.*«



Kritike skupine

Pomemben element pri delovanju folklornih skupin je tudi občinstvo. Čeprav maroltovci z letnimi koncerti vedno napolnijo dve Linhartovi ali Gallusovo dvorano, kar najverjetneje dokazuje, da skupina ima neko zaledje in da veter še vedno piha v njena jadra, brez kritik očitno ne gre. »*Že v preteklosti so skupini očitali, da je v predstavljanju preveč sterilna, ker je več poudarka dajala lepoti plesa kot pa nekim zunanjim učinkom pretiranega veseljaštva,*« pove Mirko. Tomaž se je letos prvič srečal z očitki in bil nad njimi presenečen, saj so si bili vtisi zelo nasprotujoči: »*Za isto stvar sta bili dve povsem nasprotujoči oceni, vsaka pa je imela svoje argumente.*« Na skupino France Marolt se največkrat vsipajo kritike, da so plesalci preveč lepi, enotni, sterilni, kar se zdi Tomažu že preživeto in neargumentirano: »*Pojma, kaj je to ljudsko, sploh ni mogoče natančno opredeliti. Moramo se zavedati, da gre vendarle za odrsko interpretacijo, ki temelji na nekih odrskih zakonitostih in estetiki.*«

Maroltovci so vedno veseli konstruktivnih in argumentiranih opazanj. Korepetitorji tudi takoj po koncertu podajo svoje videnje nastopa, saj je slednji odličen pokazatelj, kaj plesni skupini manjka, na čem je treba dodatno delati, čemu posvečati



Tomaž Simetinger. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)



Tomaž Simetinger. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)

več pozornosti. Teden po koncertu si vsi člani skupaj pogledajo posnetek, pokomentirajo izvedbo, končni rezultat in prikaz na odru, saj si nastopajoči želijo odziva in se izboljšati.

Kljub vsemu pa je ocenjevanju najbolj izpostavljen prav umetniški vodja, ki se mora z njimi spoprijeti. Na račun skupine je pogosto slišati tudi vnaprejšnje sodbe, za katere se pogosto izkaže, da niso na mestu. »*Vedel sem, da je pot, ki jo ubiram, pravilna, a da mnogim ni všeč. Na to se nisem oziral,*« pove Mirko. Tomaž je letos spoznal, da je treba imeti precej debelo kožo: »*Name je letelo precej kritik, še posebej, ker sem prevzel vodenje skupine za neko legendo, in zavedam se, da kdor koli bi prevzel mesto Mirka Ramovša, bi bil izpostavljen kritiki. Najbolj žalostno pa je to, da se pogosto marsikatero opaznanje samo po sebi izkaže kot neznanje ocenjevalca.*« Malo ljudi razume, kaj pomeni stopiti v čevlje Mirka Ramovša, ko njegovega naslednika ocenjujejo bodisi kot nepripravljenega, nezrelega, zaletavega, po drugi strani pa ga ocenijo kot človeka, ki preveč dela na tehniki ali pa premalo dela na tehniki. »*Meni je zelo žal, da moram pogosto reči, da so ti vtisi in občutja malo vredni, ker se sami med sabo izključujejo, še posebno pri ocenjevalcih in ljudeh, ki ne spremljajo dovolj folklorne dejavnosti, da bi lahko kritizirali, ali se v njihovih občutkih in opazanjih kažejo pomanjkljivo znanje in luknje v poznavanju etnologije in kulture plesa določenega obdobja,*« pravi Tomaž.



O maroltovskih generacijah

V 45 letih, v času Mirkovega umetniškega vodenja, se je pri skupini France Marolt zvrstilo in zamenjalo veliko generacij. Vsaka je imela in ima svoje posebnosti, in kot pravi Mirko:

»Doživiljal sem vzpone in padce skupine, ki so se dogajali, in pri tem skušal obranirati raven akademske skupine, ki naj bi bila vzor drugim. Ni bilo vedno lahko, še največ težav je povzročal godčevski del skupine, ki od odboda Tončke Maroltove z redkimi izjemami ni imel pravega voditelja.« Tudi Tomaž, ki od plesalcev pričakuje predvsem osredotočenost in motivacijo narediti določene stvari, opaza generacijske razlike: »Plesalcem z daljšim stažem poveš, kaj želiš, in hitro naredijo stvari, pri plesalcih s krajšim plesnim stažem pa gre za zahtevo po drugačnem načinu poučevanja. Njim je treba drugače razlagati, osredotočeni so na krajša obdobja zelo intenzivnega dela. Tako imamo zdaj npr. za letni koncert precej manj časa, ta pa je zelo intenzivno izkoriščen. Ne pravim, da so plesalci slabi, so pa zelo projektno usmerjeni – ko gre za projekt, so pripravljene dati v to vso energijo, ves entuziazem.« Treba je vedeti, da so današnje, mlajše generacije zasedene z veliko več informacijami, na voljo imajo mnogo interesnih dejavnosti in tudi potovanja v tujino, kar je bilo nekoč najbolj vabljivo pri delovanju folklornih skupin, si danes laže sami privoščijo. Dvakrat na teden skoncentrirano in redno prihajati na vaje je tako v poplavi vse ostale zabave in učenja včasih za plesalce neizvedljivo in nepredstavljivo. Kljub temu je Tomaževa želja dobro delati vse leto, saj je tako pričakovati boljše uresničenje ideje nekega umetniškega koncepta. Podobno razmišlja tudi Mirko: »Od plesalcev in plesalk sem vedno pričakoval pripadnost skupini in voljo, da bi vse opravili najbolj, kot je mogoče.«



Pogled v prihodnost

AFS France Marolt je za umetniškega vodjo zagotovo velik izziv in obveza hkrati. Kot pravi Tomaž: »Gre za skupino, ki ima velike domete svojega delovanja, v skupini so ljudje zainteresirani za nove, velike projekte, za nove načine, zelo radi poskušajo nove stvari, in to je izziv. Obvezno pa je vse to treba razviti, vse nove stvari potrebujejo nove pristope, nove informacije, nove načine delovanja, veliko razmišljanja na določene teme.« Delati drugače in še vedno kakovostno je Tomaževo geslo. AFS France Marolt je skupina, ki je razvijala folklorno dejavnost na Slovenskem, in Tomaževi načrti so, da s svojim znanjem, ki ga pridobiva kot etnolog, s terena in iz arhivskih virov, to še naprej razvija. Tomaž veliko hodi po terenu in spozna druga dejstva, kot smo jih bili vajeni do sedaj, kar bo zagotovo prenesel tudi na delovanje s skupino. Spozna, da folklorna dejavnost na Slovenskem še ni ozaveščena, da se je ples ves čas razvijal, da ne smemo ostati v 19. stoletju, zavedati se moramo, da plesna kultura po prvi svetovni vojni ni obstala pri mrzulinih in potrkanih, ampak se je dalje razvijala, saj so prihajali tudi drugi vplivi. »Čas druge svetovne vojne, sama vojna je prinesla izredno pomembne spremembe, ki so vplivale tudi na spremembo plesne kulture. Zato svetujem skupinam, naj se odpravljajo na teren, se pogovarjajo z najstarejšimi prebivalci, da dobimo zadnje pričevalce za čas pred drugo svetovno vojno. Ti pričevalci so izredno dragoceni, ker nam odstirajo drugačen pogled, kot ga ustvarjajo folklorne skupine. Pri tem sem jim pripravljen pomagati,« pove Tomaž.

Umetniški vodja mora imeti veliko znanja o plesu, plesni kulturi, pa tudi o kulturi določenih obdobj in družb nasploh. Predvsem zato, da razume, iz katerega časa črpati in kako črpati. In nenazadnje mora imeti umetniško žilico, da razume oder, odrski prostor, da ga zna izkoristiti. Razumeti mora ples, da iz njega izluči to, kar je za občinstvo zanimivo in da plesalci to radi plešejo. Mirko pravi, da vse to Tomaž ima: »Je pravi človek za umetniškega vod-



Tomaž Simetinger. (Foto: Janez Eržen, Beltinci, 31. 7. 2011.)

jo, ker ima vizijo, razmišlja, raziskuje in ima umetniško žilico. Je pogumen, kar je dokazal z letošnjim koncertom, paziti pa bo moral, da bo ustvarjal postopoma, ker se bo sicer prehitro izpel.«

Tomaž si želi, da bi bila skupina čim bolj uspešna, kar po njegovem terja še več vaj: »To bi veliko prineslo skupini, da bi lahko še bolj dodelala gib. Tu je še veliko rezerve, žal pa je časa vedno manj pa tudi družba ni naklonjena temu.« Mirko glede umetniške podobe skupine nima nikakršnih skrbi, veseli se njene nove poti, skrbi pa ga obhajajo glede kadrovske podobe, ki je za zdaj vse prej kot spodbudna: »Ne bo lahko, a ne zaradi mene ali novega vodstva, pač pa zaradi objektivnih težav, ki jih amaterizem danes doživlja, še posebej v Ljubljani.«

Maroltovci zagotovo niso rekli zadnje besede. Ostajajo pozitivni, optimistično zrejo v prihodnost in se veselijo novih projektov, izzivov in zadovoljstva občinstva ter užitkov, ko nekaj novega zaživi na odru.